

Grupa Glasovi mladih je inicijativa Svetske banke, deo globalne mreže GM, koja je prevashodno konsultativno telo kancelarije Svetske banke u Srbiji. Bavimo se unapređenjem položaja mladih u Srbiji, sa posebno naglašenim delovanjem u oblasti OBRAZOVANJA, ZAPOSŁJAVANJA i ENERGETSKE EFIKASNOSTI. Predstavljamo interese mladih i delujemo kao spona između mladih, Svetske banke i relevantnih institucija. Članovi grupe su 14 mladih ljudi iz čitave Srbije sa posebnim iskustvima u omladinskom radu.

www.yvgserbia.org / info@yvgserbia.org

Okrugli sto „Neformalno obrazovanje u Srbiji: mogućnosti i izazovi“
održan u sredu, 03.12.2008. u organizaciji grupe Glasovi mladih u saradnji sa kancelarijom Svetske banke u Srbiji

Izveštaj

Panelisti:

Sajmon Grej, šef kancelarije Svetske banke u Srbiji

Dejan Tonic, član grupe Glasovi mladih

Bogoljub Lazarević, pomoćnik ministra za srednjoškolsko obrazovanje

Tomislav Četković, predstavnik Infostuda

Dr Zora Krnjajić, specijalna savetnica ministarke omladine i sporta

Moderator: Duško Krsmanović, član grupe Glasovi mladih

Prisustvo:

Okruglom stolu je prisustvovalo oko 60 učesnika, od toga oko 45 predstavnika nevladinih organizacija i medija, zatim članovi grupe Glasovi mladih i panelisti.

I. Identifikovani izazovi

Nakon izlaganja panelista, u dvosatnoj diskusiji učesnici su indetifikovali sledeće izazove u oblasti neformalnog obrazovanja u Srbiji:

- **Obrazovanje je ključ budućeg razvoja Srbije. Ako bismo u Srbiji nastavili da ignorišemo obrazovanje, to bi moglo biti rizično, jer obrazovni sistem u Srbiji ne odgovara potrebama Srbije i srpskog društva.** „*Ne bi trebalo da učimo da bismo učili, nego bi trebalo da učimo za ono što je potrebno na tržištu rada, i da budemo sigurni da veštine koje stičemo jesu veštine koje su potrebne danas.*”
- **Iako ne postoji opšte prihvaćena definicija neformalnog obrazovanja, njegove opšte karakteristike su fleksibilnost i pristupačnost, kao i svojstvo da više odgovara potrebama pojedinca i tržišta rada i omogućuje razvoj širokog spektra kompetecija i veština. Primer irskog obrazovnog sistema dat je kao primer dobre prakse.** Irska je ustanovila telo koje je počelo da se bavi problemima neformalnog obrazovanja 1999. godine. Ovo telo je uspostavilo monitoring i kontrolu nad institucijama koje pružaju usluge neformalnog obrazovanja. Doneti su i akti kojima je precizno regulisano ko može da pruža usluge obrazovanja, koliko dugo, gde, i kako se valorizuje tako stečeno obrazovanje. Na ovaj način uvedena je konstantna kontrola i monitoring neformalnog obrazovanja, što za posledicu ima i konstantno usavršavanje pružalaca usluga.
- **Neformalno obrazovanje kao segment obrazovanja u Srbiji je dugo bilo zapušteno, i nevrednovano od strane društva i države.** Bitno je podvući da je kod nas na snazi **Zakon o srednjoj i osnovnoj školi** koji je donesen 1992. godine. U delu srednjeg stručnog obrazovanja učinjen je korak ka približavanju evropskim standardima u obrazovanju. Postoji *Strategija srednjeg stručnog obrazovanja* i *Strategija Obrazovanja Odraslih*, a uskoro će biti doneta i *Strategija za vrednovanje neformalnog obrazovanja*. **“Našem sistemu nedostaje sistem kvalifikacije i sertifikacije, kako bismo u njega uključili neformalno obrazovanje”**. Sistem radničkih univerziteta i raznih škola stranih jezika i računara koje postoje kod nas na tržištu, svojim polaznicima na kraju izdaju potvrde koje **nemaju snagu javne isprave**. Istovremeno, formalni sistem ne poseduje fleksibilnost kako bi se prilagodio potrebama na tržištu rada. Ekonomski proces je tako brz da trenutno mnogo ljudi ostaje bez posla. Trebalo bi sertifikovati različite institucije kako bi njihovi programi bili priznati od strane države i kako bi se ljudima pružila validacija stečenog neformalnog obrazovanja. Planirano je da se na polju neformalnog obrazovanja puno uradi kroz Strategiju stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih. Za tu Strategiju je kroz 3 projekta odobreno finansiranje iz pretpristupnih fonodova EU. Formiranjem Saveta za stručno obrazovanje, Agencije za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, dobijamo osnov za početak ovog procesa.
- **Problem ometenih u razvoju je najzastupljenija oblast obrazovanja u Srbiji,** ali se stvari i na ovom polju poboljšavaju. Prvi primer dobre prakse je srednja medicinska škola u Vranju koja je prva škola koja ima potpuno uređen sistem za decu sa invaliditetom. U Nacionalnoj strategiji za mlade uključene su i osetljive grupe mladih.

- Potrebu za neformalnim obrazovanjem na tržištu rada su prve prepoznale velike kompanije, tako da one organizuju neki vid obuke za nove zaposlene, u toku koje se oni obučavaju za posao koji će ubuduće raditi. Po podacima sa Infostuda, čak 46% pozicija na tržištu rada zahteva neki vid neformalnog obrazovanja.
- U procesu sertifikacije neformalnog obrazovanja, treba voditi računa da ono ostane fleksibilno i kreativno i u tom procesu moramo saradivati sa zemljama iz regiona.
- **Najveći problem u polju neformalnog obrazovanja jeste nedostupnost informacija o programima neformalnog obrazovanja široj javnosti.** Mnogo ljudi ne zna gde može da pronade te informacije. Problem predstavlja i činjenica da neki ne shvataju neophodnost sopstvenog usavršavanja. Mora se raditi na dizanju svesti o toj potrebi. Na kraju, dodatni problem predstavlja i činjenica da **Srbija u upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija kaska za ostatkom sveta.**
- Jedno od ključnih pitanja je – šta dalje?

II. Zaključci

Učesnici su tokom diskusije zaključili i dali sledeće preporuke za rešenje navedenih problema:

- Postojanje neusklađenosti obrazovnog sistema i kadrovskih potreba u Srbiji.
- Ukazane su brojne prednosti neformalnog obrazovanja poput fleksibilnosti, praktičnosti, nižih troškova i veće efektivnosti.
- Našem sistemu nedostaje sistem kvalifikacije i sertifikacije, kako bismo u njega uključili neformalno obrazovanje. Potrebno je postepeno stvoriti takav sistem.
- Planirano je da se u polju neformalnog obrazovanja dosta uradi kroz Strategiju stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih pod okriljem Ministarstva prosvete.
- U procesu sertifikacije bi trebalo voditi računa o opstanku manjih edukativnih programa, poput vršnjačke edukacije.
- Zaključeno je da je potrebno osnažiti tržište programa neformalnog obrazovanja.
- Višestruko ukazano na problem uključivanja osoba sa posebnim potrebama u obrazovni sistem koji je krut i nefleksibilan za ovu kategoriju.
- Posebno je naglašeno da je uključivanje Roma, svih starosnih kategorija a posebno mladih od ključnog značaja, s obzirom da je najviši procenat ove populacije funkcionalno nepismen.
- Mehanizmi osnaživanja neformalnog obrazovanja, između ostalog, jesu i sertifikacija, usklađivanje obrazovanja ne samo sa sadašnjim nego i budućim potrebama tržišta, uz posebno vođenje računa o lokalnim sredinama.

III. Sledeći koraci

Problem neformalnog obrazovanja stavljen je na sto, prepoznat je kao jedan od prioriteta u oblasti obrazovanja na kome bi trebalo u budućnosti raditi kroz zajednički dijalog zainteresovanih strana. U narednom periodu očekuje se podrška učesnika ovog skupa i države, kako bi se u što kraćem roku pred donosioce odluka moglo izaći sa što konkretnijim predlogom.